

ශ්‍රී ලංකාවේ උද්‍යාන අලංකරණයේදී භාවිතා කරන ඖෂධීය ශාක විශේෂ කිහිපයක්

(ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රකාශිත “මසු විසිතුරු”, “ඖෂධීය ශාක සංග්‍රහය” යන ග්‍රන්ථ සහ වෙනත් ග්‍රන්ථ ඇසුරෙන් සකසන ලදී.)

1. කොහොඹ

කුලය - Meliaceae

උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමය - Azadirachta indica

සිසිල ගෙන දෙන හා විෂබීජ නාශක ගුණයෙන් අනූන මෙම ශාකය ගෘහාශ්‍රිතව වැවීමෙන් සෞභාග්‍යය උදාවන බවට මතයක් පවතී. ඊට ඕනෑම දේශගුණයකට ඔරොත්තු දෙන, පස දියුණු කිරීමේ මෙන්ම සංරක්ෂණය කිරීමේ හැකියාවක් තිබේ. ඉන්දියාව, බුරුමය හා ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශයන් හි වැවෙන අතර විශේෂයෙන් වියළි කලාපයේ බහුලව දැකිය හැකිය. සංයුක්ත පත්‍ර අඟල් 10-12 පමණ දිගට වන අතර පත්‍රිකා වලින් යුක්තය. පුෂ්ප සුදු පැහැතිව කුඩා වන අතර එලය අඟල් 1 1/2 පමණ දිගට වේ. රෝග පැතිරියාම වළැක්වීම සඳහා කොහොඹ පත්‍ර වලින් දුම් ඇල්ලීම සහ කොහොඹ තෙල් ගැම සිදු කරනු ලබයි. ඖෂධ පැළෑටි අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානයක් හිමි කර ගන්නා ශාකයකි. ඉංග්‍රීසි බසින් Margosa ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. කොහොඹ සතු අවේණික ගන්ධය කෘමීන් පලවා හරිනු ලබයි. දිරාපත් වීමට ප්‍රතිරෝධී හා දිගු කල් පවතින ලී ලබා ගත හැකි වටිනා දැව වර්ගයකි. රූපලාවන්‍ය ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා බහුලව යොදාගන්නා කොහොඹ ජෛව කෘමී නාශකයක් (Bio - Pesticide) ලෙස විශිෂ්ඨ ක්‍රියාකාරීත්වයකින් යුක්තය.

2. සේපාලිකා

කුලය - Oleaceae

උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමය - Nyctanthes arbortristis

සාමාන්‍යයෙන් අඩි 10 - 15 අතර උසකට වැඩෙන තද සුදු පාටින් යුත් බුට (රථවයනය) සහිත පත්‍ර ඇති, හොඳින් අතු විහිදී වැඩෙන ශාකයකි. ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව සහ තායිලන්තය යන රටවල් නිජග්‍රාමය ලෙස සැලකේ. පුෂ්පය සුදු පැහැති වන අතර අසමානව බෙදුන මල්පෙති 5-7 අතර ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත වේ. මලෙහි තැටිට දීපතිමත් රතු පැහැයක් ගන්නා අතර සමත් පිටිට හා සමාන සුගන්ධවත් මල් ශාකය පුරාම හට ගනී. රාත්‍රී කාලයේ දී මල් පිපී රැස පහත් වීමට පෙර සියළු මල් හැලීම, මෙම ශාකයේ විශේෂ ලක්ෂණයකි. මලෙහි තටුවෙහි අධිංඟු වර්ණක පැවිදි ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ සිවුරු පැහැ ගැන්වීම සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ. මලෙහි වාෂපශීලී තෙල

පදාරථයක් අත්කරගත අතර මල්, පත්‍ර සහ පොතු ආයුර්වේදයේ දී අත්මාව සහ වකුගඩු ආශ්‍රිත ආබාධ වලට ප්‍රතිකාර සඳහා භාවිතා කරනු ලබයි.

3. කොබෝලීල

කුලය - Leguminosae

උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමය - Bauhinia Purpurea

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගෙවතු අලංකරණයේ දී යොදා ගන්නා වසර පුරාම අලංකාර මල් හටගන්නා ශාකයක් වන කොබෝලීල, පෙතං යන නමින් ද ව්‍යවහාරයේ පවතී. ශාකය අඩි 5 සිට 20 දක්වා පමණ උසට වැඩෙන අතර සෘජු කඳක් ලෙස ආරම්භයේ දී වැඩී, ගස මුදුනින් අතු - රිකිලී බෙදේ. ශාක පත්‍ර හෘදයාකාර වන අතර කෙලවර දෙකට බෙදී තිබේ. කොබෝලීල විශේෂ රැසක් ඇති අතර ඊටා පුෂ්පවල වර්ණ වශයෙන් සුදු, කහ හා රතු යනුවෙන් තේවර්ගයකි. කුමන දේශගුණික කාණ්ඩයකට වුව ද ඔරොත්තු දෙන මෙම ශාකයේ නිජබිම ගිණිකොන දිග ආසියාව ලෙස සැලකේ. ඉන්දියාව හා චීනයේ ද ප්‍රචලිතය. ඉතා දර්ශනීය ශාකයක් නිසා මාර්ග දෙපස සහ උයන් වතු නිර්මාණයේ දී භාවිතා කරයි. පුෂ්පය සෙ.මී.6 පමණ විෂකම්භයකින් යුක්ත වන අතර ඕකිඩී මලකට සමානය. කොබෝලීල ශාකයෙන් වැනිත් වර්ණක ලබාගත හැකි අතර පොත්තෙන් කෙඳි ලබාගත හැකිය. ආයුර්වේදයේදී කොබෝලීල පොතු, කරළ හා මල්, ගලගණ්ඩය, අරඹය වැනි රෝග වලට ප්‍රතිකාර සඳහා භාවිතා කරයි.

4. අරලිය

කුලය - Apocynaceae

උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමය - Plumeria Obtusa

බහමාස්, කියුබාව සහ පුවාටාර්කෝ යන රටවල් නිජග්‍රාමී කොටගත් ශාකයක් වන අතර මලෙහි වර්ණය අනුව ප්‍රභේද රාශියකි. මැද කහ වර්ණයෙන් ද, වටා සුදු වර්ණයෙන් ද යුත් ප්‍රභේදය බහුල වේ. චෙතීහාසික බිතුසිතුවම් වල අරලිය පුෂ්පයන් දක්නට ලැබේ. අරලිය බොහෝ සෙයින් ප්‍රචලිතව ඇත්තේ මල් ගසක් ලෙසින් වන අතර උද්‍යාන අලංකරණයේ දී වර්තමානයේ බහුලව

44 වෙනි පිටුවට.....

ඩබ්. ඒ. නාලක විජේසූරිය
සංඛ්‍යාත සහකාර
අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති හා කෘෂි ව්‍යාපාර
අංශය
හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ
හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

41 වෙති පිටුවෙන්.....

ශ්‍රී ලංකාවේ උද්‍යාන.....

භාවිතා කරනු ලබන ශාකයකි. විශේෂයෙන් බෞද්ධ විහාරස්ථානයන් හි බහුල වශයෙන් දක්නට ලැබෙන මෙම ශාකයේ පුෂ්පය කහ පැහැය මිශ්‍ර සුදු පැහැ පුෂ්ප සෙ.මී. 10 පමණ විශ්කම්භයකින් යුක්තය. ශාකයේ සමහර කොටස් ඖෂධ පිණිස භාවිතයට ගනු ලබන අතර ආයුර්වේදයේ දී, ක්ෂණිකව ඇතිවන, සුළු තුවාල මත පත්‍රවල කිරි අලේප කිරීමෙන් රුධිර වහනය වීම නවතී. එමෙන්ම, අරලිය කිරි, සඳුන් තෙල් හා කපුරු සමඟ සංයෝග කොට ප්‍රතිකාර කිරීමෙන් තුවාල සුවවීම සිදු වේ.

5. නා

කුලය - Guttiferae

උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමය - *Meusa nagasarium*

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික වෘක්ෂය ලෙස සලකනු ලබන අතර නා ගස ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික ශාකයකි. මීටර 15 පමණ උසට පිරමිඩාකාරයෙන් අතු විහිදී වැඩෙන නා ගස, ශ්‍රී ලංකාවේ කළුතර දිස්ත්‍රික්කය තුළ බහුල වශයෙන් දක්නට ලැබේ. නා දළ ලා රත් පැහැයෙන් යුක්ත වන අතර පත්‍ර සිහින් වූ දික් හැඩයක් ගනී. නා පුෂ්ප සුදුපැහැ පෙති වලින් යුක්ත වන අතර මලෙහි මධ්‍යය කහ පැහැති රේණු වලින් යුක්ත වේ. සෙ.මී.9 පමණ විෂ්කම්භයකින් යුත් පුෂ්ප පෙබරවාරි සිට ජූනි අතර කාලයේදී පිපීම සිදු වේ. සෙවණ ශාකයක් ලෙස උද්‍යාන අලංකරණයේ දී බහුලව භාවිතා කරයි.